Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Șoriceii doamnei Marlowe

TEXT DE
Frank Asch

ILUSTRAȚII DE
Devin Asch

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ DE
Ioana Văcărescu

CORINT BOOKS

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Fiecare milimetru al casei lui Eleanor Marlowe era extrem de curat și de ordonat. Podelele erau ireproșabil măturate și curățate. Paharele din dulap sclipeau de parcă erau din cristal. Covorul din salon, proaspăt spălat cu șampon special, mirosea a levănțică, iar pe fiecare măsuță și pe fiecare raft se afla câte un frumos vas cu flori proaspete, răspândind o mireasmă încântătoare.

— Am sosit, a șoptit doamna Marlowe.

Din spatele aragazului a apărut un năsuc împodobit cu mustăți lungi.

— Suntem în siguranță dacă ieșim acum?

— Bineînțeles, puteți ieși liniștiți, a mieunat doamna Marlowe.

În clipa aceea, o întreagă familie de șoricei s-a revărsat din fiecare firidă și colțișor al apartamentului ei.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

— Cum a fost azi la bibliotecă? a întrebat-o bunicul Paul.

— A fost o zi destul de plină, i-a răspuns doamna Marlowe. Ajutorul meu nu a venit astăzi la serviciu, nu s-a simțit bine. Așa că am fost nevoită să mă descurc singură cu toți clienții, să pun toate cărțile noi pe rafturi și să le citesc pisoiașilor.

— Și noi am fost tare ocupați, a spus mătușa Gerty. Am lustruit tacâmurile, ne-am ocupat de răsadurile de busuioc și ți-am pregătit o supă delicioasă, de anșoa și arpagic.

— Și eu am ajutat, a intervenit Billy Joe, uitându-se în trusa pentru tricotat. E gata basca mea?

— Sigur că da, i-a răspuns doamna Marlowe și i-a întins tânărului șoricel o frumoasă bască împletită. Am terminat-o în drum spre casă: am profitat de timpul petrecut în troleu și am tricotat ultimele rânduri.

— Hrm, hrm... și-a dres glasul bunicul Paul. Dacă tot a venit vorba despre troleu, nu cumva, din întâmplare, ai... ăăă...

— Haide, bunicule Paul, l-a încurajat doamna Marlowe. Suntem cu toții prieteni. Dacă ai ceva de spus, spune-o direct!

— Păi... ăăă...

În cele din urmă, bunicul Paul și-a luat inima în dinți și a pus întrebarea la care se gândise toată după-amiaza:

— Nu cumva te-ai oprit în drum spre casă, din întâmplare, la Magazinul cu Delicatese din Pește și Brânză al lui Kat?

— Vai de mine! a exclamat doamna Marlowe. Era cât pe ce să uit!

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

A scos din sacoșa pentru cumpărături o roată de cașcaval.

— N-am găsit cașcavalul Gouda despre care mi-ați spus, dar cred că o să fie pe placul vostru și șvaițerul acesta.

— Oh, n-o să ne săturăm niciodată de șvaițer! a exclamat bunicul Paul. Nu-i așa, Billy Joe?

— Niciodată! a strigat entuziasmat tânărul șoricel. Mie îmi place să-mi bag nasul în găuri! Cu cașcavalul Gouda n-am cum să fac asta.

În timp ce șoriceii se așezau frumos la coadă, doamna Marlowe a început să taie cașcavalul în cuburi micuțe.

— Nu-i nevoie să vă înghesuiți și să vă împingeți, le-a amintit ea cu blândețe. Avem destul pentru toată lumea.

— Eu m-am îngrășat cu cincizeci de grame de când ne-am mutat aici, a declarat deschis verișoara Amanda.

— Și eu m-am îngrășat, a spus fratele Albert, chicotind strengărește. Dacă n-aș cunoaște-o, aș crede că doamna Marlowe ne îngrașă ca să aibă o gustare mai consistentă!

— Vai, ce grozăvii mai spui și tu, Albert! a chițăit mătușa Gerty. Știi foarte bine că doamna Marlowe ne-a invitat să locuim cu ea pentru că are un suflet tare bun!

— Și chiar riscându-și viața, aș putea spune! a adăugat bunicul Paul.

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Libris
Respect pentru oameni și cărți

ENCICLOPEDIA ȘTIINȚELOR

PENTRU COPII

CORINT JUNIOR

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Traducere: Adrian Deliu

Redactare: Carmen Botoşaru
Tehnoredactare: Cristina Aprodu

Concepţie grafică şi machetare: Nicholas Harris, Joanna Turner and Claire Aston, Orpheus Books Ltd

Ilustratori: Giuliano Fornari *(team co-ordinator)*, Susanna Addario, Ferrucchio Cucchiarini, Alessandro Rabatti, Claudia Saraceni, Ivan Stalio, Thomas Trojer

Consultanţi: Steve Parker, Andrew Sherratt

Copyright © 2008 Orpheus Books Ltd. All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediţiei în limba română aparţin Editurii CORINT JUNIOR, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-973-128-251-0

Bucureşti, 2009

Descriere CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Enciclopedia ştiinţelor pentru copii / trad.: Adrian Deliu. - Bucureşti: Corint Junior, 2009
ISBN 978-973-128-251-0

I. Deliu, Adrian (trad.)

81'374.2:087.5=135.1

Format: 8/70x100 Coli tipo: 16
Tiparul executat la: Imprimeria ARTA GRAFICĂ S.A.
www.artagrafica.eu

CUPRINS

PĂMÂNTUL, PLANETA NOASTRĂ

4 Stelele şi galaxiile
6 Sistemul solar
8 Pământul şi Luna
10 Rocile şi fosilele
12 Anotimpurile şi climatele
14 Vremea
16 Măsurarea timpului
18 Lumina şi sunetul
20 Forţele şi materia
22 Electricitatea

CORPUL UMAN

24 Digestia
26 Creierul
28 Scheletul

VEGETAŢIA ŞI ANIMALELE

30 Viaţa preistorică
32 Insectele
34 Peştii
36 Reptilele şi amfibienii
38 Păsările
40 Mamiferele (1)
42 Mamiferele (2)
44 Plantele
46 Arborii

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

48 Zonele polare
50 Pădurile
52 Savanele şi stepele
54 Deşerturile
56 Pădurile tropicale
58 Munţii
60 Apele curgătoare
62 Ţărmurile
64 Oceanele

CONTINENTELE ȘI NAȚIUNILE

66 Europa
68 Asia
70 Africa
72 America de Nord
74 America de Sud
76 Australia şi Oceania

OAMENII

78 Locuinţele
80 Agricultura
82 Construcţiile şi podurile
84 Limbile şi scrierea
86 Instrumentele muzicale
88 Televiziunea
90 Religiile
92 Sporturile

ISTORIA TRANSPORTURILOR

94 Navele maritime
96 Trenurile
98 Transportul rutier
100 Aeronavele
102 Călătoriile în spaţiu

ISTORIA OMENIRII

104 Primii oameni
106 Egiptul antic
108 Grecia antică
110 Romanii
112 China antică
114 America precolumbiană
116 Marile imperii
118 Evul Mediu
120 Exploratorii

122 Index

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

STELELE ŞI GALAXIILE

STELELE sunt sfere imense care se rotesc. Sunt alcătuite din gaze fierbinţi care emit lumină. Se comportă ca uzine enorme care produc cantităţi uriaşe de energie. Strălucesc miliarde de ani. Soarele – steaua din galaxia noastră – se află la 150 de mil. km de Pământ. Alte stele sunt cu mult mai îndepărtate. Dar chiar şi în cazul celor mai apropiate este nevoie de cel puţin patru ani pentru ca lumina lor să ajungă până la noi.

Aproape tot ce vedem pe cerul nopţii face parte din Galaxia Calea Lactee – un grup imens de stele, în formă de spirală. O galaxie are miliarde de stele, iar în Univers există miliarde de galaxii. Universul cuprinde tot ce există: spaţiul cosmic, galaxiile, stelele, Pământul.

Sistemul nostru solar format din Soare şi planetele care gravitează în jurul său, inclusiv Pământul, se află pe unul dintre braţele spiralate ale Galaxiei.

Constelaţia Orion – cele trei stele de pe cingătoare sunt orientate în jos, către Sirius, cea mai strălucitoare stea de pe cer.

❑ Unele stele strălucesc de miliarde de ani. Altele de-abia s-au născut. Stelele tinere s-au format în gigantici nori de praf şi de gaze numiţi nebuloase. În imagine se poate vedea o nebuloasă care are forma unui cap de cal. (Nebuloasa Cap de cal face parte din constelaţia Orion şi poate fi văzută numai cu ajutorul unui telescop.) În timp, din praf şi gaze se formează stele, care iniţial sunt extrem de fierbinţi.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Această gigantică spirală de stele, gaze şi praf, care se roteşte în spaţiul cosmic, este locul în care trăim noi în Univers: Galaxia Calea Lactee. Soarele nostru – una dintre multele miliarde de stele care există – este situat aproximativ la jumătatea distanţei dintre centrul şi marginea galaxiei. Dâra de lumină palidă care traversează cerul împărţindu-l în două părţi aproape egale reprezintă ceea ce este vizibil pentru noi din Calea Lactee.

STUDIUL STELELOR

OAMENII observă cerul nopţii încă din timpuri străvechi. Grecii antici (*v. p.108*) credeau că Soarele şi planetele se rotesc în jurul Pământului. În anul 1543, astronomul polonez Copernic a afirmat pentru prima dată un lucru bine cunoscut astăzi: că, de fapt, Pământul şi planetele sunt cele care se rotesc în jurul Soarelui. În 1609, italianul Galileo Galilei a fost primul astronom care a folosit un telescop (*v. imaginea de mai sus*). El a văzut craterele de pe Lună şi a descoperit sateliţii lui Jupiter. Telescoapele moderne ne permit să vedem la distanţe extrem de mari. Telescopul Spaţial Hubble (*v. imaginea de mai jos*) poate fotografia stele foarte îndepărtate.

Constelaţia Ursa Mare – şapte dintre cele mai strălucitoare stele ale sale alcătuiesc Carul Mare.

Dacă observăm stelele, vom constata că felul în care sunt aşezate sugerează anumite forme. Pe parcursul unui an, stelele apar sau dispar din câmpul nostru vizual. Cu mult timp în urmă, astronomii au văzut diferite forme în dispunerea stelelor, cum ar fi siluete de oameni sau de animale din legendele populare – câinele, taurul, centaurul, scorpionul şi aşa mai departe. Aceste grupuri de stele se numesc constelaţii.

Linia imaginară care trece prin două dintre stelele aflate la capătul Carului Mare conduce către Steaua Polară, adică în direcţia nord.

VEZI ŞI: p.6 SISTEMUL SOLAR, p.8 PĂMÂNTUL ŞI LUNA, p.18 LUMINA ŞI SUNETUL

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

SISTEMUL SOLAR

SOARELE nostru este o stea. El pare mult mai mare şi mai strălucitor decât alte stele, pentru că se află mai aproape de noi. În jurul Soarelui se rotesc (sau gravitează) cele opt planete din sistemul său. Începând de la cea mai apropiată de Soare, acestea sunt: Mercur, Venus, Pământ (planeta noastră), Marte, Jupiter, Saturn, Uranus şi Neptun. O rotaţie a Pământului în jurul Soarelui durează 365 de zile, adică un an; alte planete au nevoie de mai mult timp pentru o astfel de rotaţie.

Nu doar planetele se rotesc în jurul Soarelui, ci şi mii de bucăţi de rocă, numite asteroizi. Soarele, planetele şi sateliţii lor, asteroizii, cometele şi meteoriţii sunt părţi componente ale sistemului solar.

❒ Planeta Venus este tot timpul înconjurată de nori denşi de acid sulfuric. Pe suprafaţa ei se găsesc vulcani, câmpii întinse şi defileuri adânci. Aici nu există semne de viaţă.

❒ Soarele este o imensă sferă rotitoare alcătuită din gaz extrem de fierbinte. Fără căldura şi lumina primite de la Soare, n-ar putea să existe viaţă pe Pământ. Este o stea atât de mare, încât în interiorul său ar putea să încapă aproximativ 1 400 000 de sfere de mărimea Pământului. Suprafaţa lui clocoteşte (la fel ca apa care fierbe); pe ea se află porţiuni întunecate răzleţe, numite pete solare, care apar şi dispar.

Mercur are o climă extrem de fierbinte în zona orientată spre Soare şi foarte rece în partea opusă. **Diametrul:** 4 880 km. **Ziua:** 58,6 zile terestre. **Anul:** 88 zile terestre. **Distanţa medie faţă de Soare:** 58 mil. km.

Temperatura de pe **Venus** este mai mare decât punctul de topire al plumbului. **Diametrul:** 12 109 km. **Ziua:** 243 zile terestre. **Anul:** 225 zile terestre. **Distanţa medie faţă de Soare:** 108 mil. km.

Pământul este planeta noastră. **Diametrul:** 12 761 km. **Ziua:** 24 ore. **Anul:** 365,26 zile. **Distanţa medie faţă de Soare:** 149,7 milioane km. **Sateliţi:** 1.

Văile aride aflate pe **Marte** demonstrează că odinioară aici a existat apă. **Diametrul:** 6 797 km. **Ziua:** 24,6 ore. **Anul:** 687 zile terestre. **Distanţa medie faţă de Soare:** 228 mil. km. **Sateliţi:** 2.

Libr
Respect pentru oameni și cărți

ENCICLOPEDIA PENTRU COPII

CORINT JUNIOR

Respect pentru oameni și cărți

Marile canioane

Canioanele sunt văi foarte adânci cu pereți abrupți, formate în urma unor fenomene erozive, produse în cursul secolelor de un râu care a acționat asupra unor roci compacte și rezistente. Unele dintre aceste canioane, prezente în munții care oferă privelişti spectaculoase, sunt veritabile minuni ale naturii.

Care este cel mai renumit canion din lume?
Cel mai renumit canion, care este totodată și cel mai mare din lume, este Grand Canyon, o trecătoare adâncă formată de fluviul Colorado în zona de nord a Arizonei (SUA). Are o lungime de circa 446 km și o adâncime de până la 1 600 m, cu o lățime care variază între 500 m și 27 km. Coloritul variat al rocilor evidențiază diversele straturi stâncoase.

△ *Canionul Monterey, canion submarin din golful California.*

Care este al doilea canion ca mărime?
Fish River Canyon, din sudul Namibiei; se întinde pe circa 160 km, având o lățime de aproape 27 km și o adâncime care în anumite puncte depășește 500 m. Canionul s-a format în urma unei mișcări telurice și a fost modelat ulterior de fenomenele erozive ale râului Fish River, astăzi aproape în întregime secat.

△ *Blyde River Canyon, din Africa de Sud, a fost săpat în decursul mileniilor de fluviile Blyde și Olifants.*

Unde se află Blyde River Canyon?
Format aproape în întregime din roci nisipoase, Blyde River Canyon este situat în Africa de Sud, în provincia Mpumalanga; măsoară 26 km lungime și 800 m adâncime. Se află pe versantul nordic al Munților Scorpiei.

Canionul Cotahuasi

Canionul Cotahuasi, din provincia La Unión, din Peru, este o vale strâmtă, cu o mare cascadă, un grup de mici așezări omenești, poduri suspendate, o pădure de cactuși și trecători foarte spectaculoase. Canionul, devenit în 1988 rezervație naturală, **este cel mai adânc din lume, cu ai săi 3 500 m**.

Marele Canion Yellowstone

Canionul Yellowstone se află în minunatul parc omonim, care se întinde pe 8 980 km² în statul Wyoming, din Statele Unite. Regiunea este traversată de numeroase cursuri de apă, **cel mai lung fiind fluviul Yellowstone, de la care își trage numele parcul,** care-l traversează în întregime, de la sud la nord, ca să se verse apoi în lacul omonim și ulterior în canionul adânc, formând două cascade magnifice. Regiunea este renumită și pentru aglomerarea de gheizere.

Ce este un canion submarin?
Canionul submarin este o vale abruptă situată pe fundul mării. Unele astfel de canioane sunt prelungirea naturală a unor mari fluvii, altele sunt simple formațiuni geologice. Cel mai mare canion submarin este Zhemchug (2 600 m), care se află în Marea Bering.

Există canioane subterane?
Da, un exemplu sunt peșterile Škocjan, din Slovenia: în adâncul acestora se desfășoară un traseu ce traversează unul dintre cele mai adânci canioane subterane din lume, lung de peste 1 500 m, care se parcurge pe un pod suspendat la 45 m înălțime.

În Australia există canioane?
Da, unul dintre cele mai faimoase se află în Blue Mountains, în apropiere de Sydney. Acești munți, care fac parte din Cordiliera Australiană (Great Dividing Range) și se desfășoară de-a lungul coastei pe o lungime de 2 000 km, sunt renumiți pentru Three Sisters, trei pinteni care se înalță din canion.

△ *Culorile canionului subteran din peșterile Škocjan.*

▽ *Panoramă sugestivă cu Bryce Canyon, în sud-vestul Statelor Unite, celebru pentru crenelurile tipice.*

Fluviul Colorado

Colorado este un fluviu care străbate regiunile din sud-vestul Statelor Unite și nord-vestul Mexicului; lung de circa 2 900 km, traversează o parte din zona aridă a versantului vestic al Munților Stâncoși și este fluviul care a creat, în decursul mileniilor, **imensa vale care a luat numele de Grand Canyon (Marele Canion)**. Până în 1921, partea fluviului Colorado de la izvor la confluența cu Green River (în Utah) era cunoscută sub numele de Marele Fluviu, redenumită ulterior Colorado.

Păsări ciudate

Păsările sunt vertebrate cu sânge cald, care au evoluat cu milioane de ani în urmă din reptile. Se deosebesc de toate celelalte vertebrate prin caracteristicile lor unice: aripi, pene și puf, cioc și oase concave. Datorită capacității lor de a zbura, au reușit să se răspândească în întreaga lume.

Respect pentru oameni și cărți

◁ *Marele papagal cacaducu moț galben* (Cacatua galerita) *are o bizară creastă galbenă pe vârful capului.*

Care sunt cele mai ciudate specii?
Oceania găzduiește speciile cele mai ciudate din lume: probabil cea mai cunoscută este pasărea-liră (*Menura novaehollandiae*). Coada masculului are pene asemănătoare coardelor unei lire care, întinse în evantai în paradele nupțiale, oferă un spectacol splendid. În plus, pentru a le impresiona și mai mult pe femele, masculii imită cele mai bizare sunete: nu doar cântecul altor păsări, ci și glasuri omenești și lătratul câinilor. Pasărea-clovn kookaburra (*Dacelo novaeguineae*), sau pescărușul-albastru din Noua Guinee, are un nume onomatopeic, ce derivă din termenul indigen corespunzător, *guuguubarra,* deoarece seamănă cu râsul omenesc. Kiwi (*Apteryx australis*) are aripile neadaptate pentru zbor, dar este ager și zvelt. Nu mult mai mare decât o găină, prezintă o trăsătură unică printre păsări: nările se află în vârful ciocului, și nu la bază.

Păunul

Păunul-comun (*Pavo cristatus*) este cel mai colorat dintre toate păsările. Frumusețea cozii masculului, când este **desfășurată în evantai,** nu lasă indiferentă nicio femelă. Originar din Sri Lanka și din India, este considerat animal sacru de către hinduși.

◁ *Păunul se împerechează cu mai multe femele, dar lor le revine alegerea masculului, care se dovedește a fi foarte gelos.*

△ *Micuța inimă a păsării colibri poate bate de 10 ori mai rapid decât cea a omului.*

△ *Pasărea kiwi are labe robuste, cu patru degete pe membru.*

Struțul

Struțul (*Struthio camelus*), cu o greutate de 100 kg și o înălțime de 2,5 m, este **cea mai mare pasăre care există în zilele noastre.** Este singura pasăre cu doar două degete pe labă. Trăiește în cete și întreaga sa conformație este adaptată alergatului rapid, singurul său instrument de supraviețuire. Aripile nu-i folosesc ca să zboare, ci ca să frâneze brusc sau ca să-și mențină echilibrul în timpul fugii.

Care sunt cele mai mici păsări din lume?
Printre speciile cele mai mici se numără, fără îndoială, păsările colibri, care se disting prin capacitatea de a da din aripi cu o viteză atât de mare, încât produc un zgomot asemănător zumzăitului anumitor insecte. Cea mai mică este *Mellisuga helenae* (colibri-albină), din Cuba, care măsoară abia 5 cm și cântărește 6 g. Colibriul cu gușă rubinie (*Archilochus colubris*) este o pasăre migratoare cu o lungime totală de 9 cm. Este capabilă să zboare și peste 800 km fără să se oprească deloc. Ca să se mențină în zbor, își mișcă aripile cu o viteză de 90 de bătăi pe minut, atât de rapid, încât sunt imperceptibile ochiului omenesc.

◁ *Papagalul-stacojiu* (Ara macao) *mănâncă argilă pentru a combate efectele toxice ale anumitor fructe.*

▽ *Culoarea roz a penelor păsării flamingo este dată de hrana acestei păsări, constituită în cea mai mare parte din creveți.*

Roz sau roșu?
Spre deosebire de „verii” lor europeni, flamingii americani au un colorit ce tinde spre roșu datorită dietei lor bogate în caroten.

Care este principala abilitate a papagalului-cacadu-palmier?
Papagalul-cacadu-palmier (*Probosciger aterrimus*) este cel mai mare cacadu existent. Este renumit pentru capacitatea de a deschide cu ciocul puternic nucile de cocos, rezistente uneori chiar și la loviturile de ciocan.

▷ *Asanarea zonelor mlăștinoase, care sunt habitatul său ideal, amenință supraviețuirea cocorului american.*

Cocorul

Cocorii sunt păsări **zvelte și cu forme elegante**. Deși au o fire rezervată, în perioada de împerechere le place să se dea în spectacol, prin dansuri delicate și plecăciuni grațioase, la care iau parte atât masculii, cât și femelele.